

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของนายธานีศ เกศวพิทักษ์ ตุลาการรัฐธรรมนูญวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๕๐ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายนเรนทร์ ธรรมกฤษฎดา ผู้ถูกร้องเรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด
กรณีนายนเรนทร์ ธรรมกฤษฎดา จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๐ เพื่อขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๘ ข้อ ๓ กรณีนายนเรนทร์ ธรรมกฤษฎดา ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ประกอบประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาของเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และจากการตรวจสอบปรากฏว่าเทศบาลเมืองสุรินทร์มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๒๖๘,๕๘๘,๔๖๘.๕๓ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศ

ดังกล่าว มีผลทำให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ปรากฏว่า ผู้ถูกร้อง รวมทั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ จำนวน ๑๘ ราย ซึ่งได้รับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งต่อผู้ร้อง ภายในกำหนดระยะเวลา

ผู้ร้องตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ เนื่องจากศาลปกครองได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๔๐, ๑๑๔๑ และ ๑๑๔๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ว่าผู้ถูกร้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ จังหวัดสุรินทร์จึงได้มีคำสั่งที่ ๑๔๖๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ ให้ผู้ถูกร้องพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ เมื่อพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์แล้ว ผู้ถูกร้องไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖ และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ โดยครบกำหนดระยะเวลาการยื่นเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อผู้ร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแต่อย่างใด

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องให้ชี้แจงข้อเท็จจริงในกรณีไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี โดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับตามภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ๖๘ , ๗๐ ถนนกรุงศรีใน ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ รวม ๖ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๔๑๒ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๗ ปรากฏชื่อ “นิรมล ธรรมกฤษฎา” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ฉบับที่ ๒ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๕๓๘ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ปรากฏชื่อ “นรินทร์ ธรรมกฤษฎา” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ ฉบับที่ ๓ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๖๖๔ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ ปรากฏชื่อ “นเรนทร์” เป็นผู้รับ

เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ฉบับที่ ๔ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๑๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๘ ปรากฏชื่อ “พยุห ธรรมกฤษฎา” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๘ ฉบับที่ ๕ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๐๐ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ ปรากฏชื่อ “ดรรารัตน์ ธรรมกฤษฎา” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๘ และฉบับที่ ๖ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๕๕๖ ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๘ ปรากฏชื่อ “ดรรารัตน์ ธรรมกฤษฎา” เป็นผู้รับแทน เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ ต่อมาผู้ร้องได้มีคำสั่ง ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕ /๑๒๔๕ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ถึง ปลัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง และเอกสารหลักฐานกรณีเทศบาลเมืองสุรินทร์ได้มีการดำเนินการแจ้งให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ ซึ่งสำนักงานเทศบาลเมืองสุรินทร์ ได้มีหนังสือ ลับ ที่ สร ๕๒๐๐๑/๒๗ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๕ ส่งสำเนาเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกร้อง มาให้ทราบ สรุปได้ว่า ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ตามประกาศเทศบาลเมืองสุรินทร์ ลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ นอกจากนี้ เทศบาลเมืองสุรินทร์ ได้มีหนังสือที่ สร ๕๒๐๐๑/๓๖๗ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เรื่อง การประชุมชี้แจงผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์เข้าร่วมฟังการชี้แจงเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ณ ศาลาประชาคม จังหวัดขอนแก่น

ผู้ร้องได้มีคำสั่งเชิญผู้ถูกร้องและบุคคลที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วยผู้ที่ได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. แทนผู้ถูกร้องมาให้ถ้อยคำ สรุปได้ว่า นอกจากผู้ถูกร้องจะเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์แล้ว ยังเปิดกิจการร้านขายเครื่องเขียน ชื่อร้านอักษรวิทยา เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๔๒ ผู้ถูกร้องได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ ในระหว่างดำรงตำแหน่งได้ถูกสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ซึ่งเป็นฝ่ายค้านร้องว่า ผู้ถูกร้องขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ เนื่องจากจบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ต่อมาประมาณปลายปี ๒๕๔๖ ก่อนหมดวาระการดำรงตำแหน่ง ได้รับแจ้งจากจังหวัดสุรินทร์ว่าได้พ้นจากตำแหน่งแล้ว หลังจากพ้นจากตำแหน่ง ทราบว่าต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณี

พ้นจากตำแหน่งต่อผู้ร้อง ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือของสำนักงาน ป.ป.ช. ทุกฉบับ และได้อ่านทุกฉบับแล้ว
ทราบว่า ถ้าไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ จะได้รับโทษด้วย
แต่มีเจตนาที่จะไม่เล่นการเมืองอีก จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ และมีมติ
เป็นเอกฉันท์ ด้วยคะแนนเสียง ๖ เสียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน
และเอกสารประกอบต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณี
พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ในตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ จึงเสนอเรื่องให้
คณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน
และหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี
และห้ามมิให้ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖
ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔
ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

คณะกรรมการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ และประกาศคณะปฏิรูป
การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่
๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา
โดยส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้อง ณ ภูมิลำเนา บ้านเลขที่ ๖๘ , ๗๐ ถนนกรุงศรีใน
ตำบลในเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ปรากฏว่า นายนรินทร์ ธรรมกฤษดา พี่ชายของ
ผู้ถูกร้องเป็นผู้รับสำเนาคำร้องแทน เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๐ แต่เมื่อพ้นกำหนดสิบห้าวัน
ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คณะกรรมการรัฐธรรมนูญจึงให้ปิดประกาศสำเนาคำร้องไว้
ณ ที่ทำการคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ และเมื่อครบกำหนดสิบห้าวัน
นับแต่วันปิดประกาศ ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว โดยมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยชี้ขาดเพียงว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดนิยามความหมายของ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ซึ่งจะต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้ในมาตรา ๔ ดังนี้

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร
- (๙) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีรายได้หรืองบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ได้ประกาศกำหนดเกณฑ์รายได้ของเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท โดยรายได้ที่กำหนดข้างต้นหมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ของเทศบาลเมืองนั้นในปีงบประมาณที่ผ่านมาด้วย

ส่วนหลักเกณฑ์วิธีการและกำหนดเวลาเกี่ยวกับการยื่นบัญชีฯ รวมทั้งผลของการฝ่าฝืนไม่ยื่นบัญชีฯ ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ ดังนี้

มาตรา ๓๒ “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้ อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

มาตรา ๓๓ “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้งจัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่งหรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

มาตรา ๓๔ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าวแล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

สำหรับประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้ยื่นคำชี้แจงโต้เถียงเป็นอย่างอื่น เมื่อพิจารณาประกอบบทบัญญัติของกฎหมายดังที่ได้ยกขึ้นกล่าวมาข้างต้นแล้ว ได้ความว่า ผู้ถูกร้อง ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ และพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๔๐, ๑๑๔๑ และ ๑๑๔๒/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ว่า ผู้ถูกร้องเป็นบุคคลสัญชาติไทย ซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าวสำเร็จการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และเป็นเหตุให้สมาชิกภาพของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ตามมาตรา ๑๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๘๖ จังหวัดสุรินทร์จึงมีคำสั่งที่ ๑๔๖๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ ให้ผู้ถูกร้อง พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ เทศบาลเมืองสุรินทร์ มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวมทั้งสิ้น ๒๗๘,๕๘๘,๔๗๘.๕๓ บาท ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์ รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ฉบับลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ข้อ ๑ ที่กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาของเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าสองร้อยล้านบาท เป็นผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ ซึ่งตามบทกฎหมายดังกล่าว ผู้ถูกร้องซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล เมืองสุรินทร์และเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ รวม ๓ ครั้ง คือ เมื่อเข้ารับตำแหน่ง เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี แต่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องเฉพาะครั้งแรก กรณีเข้ารับตำแหน่งเท่านั้น แต่มิได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง อีก ๒ ครั้ง คือ กรณีเมื่อพ้นจากตำแหน่ง และกรณีเมื่อพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี การกระทำของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบทั้งกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี อันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒) และวรรคสอง และต้องห้าม มิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

อาศัยเหตุผลดังที่ได้วินิจฉัยมา จึงมีคำวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายเรนทร์ ธรรมกฤษดา ผู้ถูกร้อง
จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.
กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง (๒)
และวรรคสอง และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจาก
ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองสุรินทร์ คือ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒
มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ ข้อ ๓

นายธานีศ เกศวพิทักษ์

ตุลาการรัฐธรรมนูญ